

عنوان مقاله:

امر معاصر: از سیالیت تا تصلب در گذر زمان (فرایند بالندگی و تثبیت محتشم کاشانی در تاریخ ادبیات)

محل انتشار:

فصلنامه جستارهای نوین ادبی، دوره 52، شماره 3 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 21

نویسندگان:

سعید رادفر - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه فردوسی مشهد

محمود فتوحی رودمعجنی - دانشگاه فردوسی مشهد

خلاصه مقاله:

گزارش هایی که همعصران محتشم کاشانی از وی ثبت کرده اند بیشتر از این که یکدست باشند، سیال اند و محل تنش و تعارض. برعکس، تذکره نویسان ادوار بعد به سمت گزینش روایتی واحد رفته اند. این تعارضات مورخ ادبی را با نگرانی درباره وثاقت گزارش ها مواجه خواهد کرد. این مقاله ابتدا چندگانگی گزارش های همعصران محتشم را بررسی می کند و سپس حرکت آن ها را به سمت قطعیت نشان خواهد داد. تناقض موجود در گزارش های نخست برخاسته و متأثر از متغیرهایی چون زمان، مواضع گفتمانی و مناسبات میان دو سویه معاصرت است. هرچه از روزگار محتشم فاصله می گیریم، تذکره نویسان با ثبت روایتی واحد از زندگی وی، شاخصه شهرت او را به مرثیه سرایی صرف تقلیل داده اند. این امر در آثار تاریخ ادبی امروز نیز مشهود است. این تحقیقات فرایند تطور گزارش های مربوط به محتشم را به پرسش نگرفته اند. محتشم شاعری چندوجهی است در واقع و فروکاسته در تاریخ ادبیات. بنابراین اعتبار و جهان شمولی نظرات پس از گذر زمان، در مورد وی محل تردید است. زیرا تقلیل گرایی موجود در تاریخ ادبیات منجر شده شهرت شاخص وی مرثیه-سرایي باشد و فردیت خلاقش پوشیده ماند. شاعرانی چون محتشم را باید در گذر زمان بررسی کرد تا بالندگی و مانایی ایشان به عنوان رویدادهای ادبی روشن گردد.

کلمات کلیدی:

محتشم کاشانی، تذکره، معاصرت، تاریخ ادبیات، تذکره نویسی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1153432>

